

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

ԲԱՐԱՅԵԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԵԿԱՆ, ԱՐՈՒԵՍՏԳԻՏԵԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամեն ամսոյ ակիդրը:
Բաժանորդագրան է կամիկի վճարելի՜ Տարեկան 8 ֆր.
— 4 րր.: — Վեցամսեայ՝ 5 ֆր. — 2 րր. 50 կոպ.:
Մեկ թիւ առանձին՝ կը վաճառուի 1 ֆր. — 50 կոպ.:

Խմբագրութեան կենդրոնափայտը է՝ Վիեննա, Միտ-
թարեան Միաբանութեան Մարչ վանքը:
Ծանոթ ծախքն խմբագրութեան վրայ է:
Ծանոցմունքն առանձին սակարկութեամբ:

ԲԱՐԱՅԵԿԱՆԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԵԿԱՆ
ԴՐԱԿԱՆ — Պատմութիւն հայ լրագրութեան: —
Մինաս Թողաթեցի:
ՄԱՏՆԵՆԱՍՕՍԱԿԱՆ — «Արքա», պատկերազարդ
հանդէս:
ԲԱՆԱՍՏԵՂՈՍԱԿԱՆ — Կաթիլ մի շուր — Դեռ կայ
ժամանակ:
ԱՐՈՒԵՍՏԳԻՏԵԿԱՆ
ԱՐՈՒԵՍՏԱՆԱՆԴՆԱՐԻՎԱՐԻՎԱՆ (Պատկերազարդ):
ՍԵԼԵԽՈՅԷ
ՆՈՐԱՂՈՒՐՔ — ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — ՄԱՆՐԱՂՈՒՐՔ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ (Պատկերազարդ):

ՈՒՍՈՒՄՆԵԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ

ՊԵՏԹՈՒԹԻՒՆ ՀՈՅ ԼՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
Ի ԿԱԶՐԱՆԵ ՄԵՆՁԵՆ ՄԵՐ ԺԱՄԵՆԵԿ

Բ. ՇՐՋԱՆ

1840ԷՆ ՄԻՆԱՅԻՆ 1860:

(Ըրտնախոթիւն:)

10. ԱԶԳԱՐԱՐ ԲԻՆԵԿԱՆԳԵԱՆ

Շարժաթիւն, կոստ. Պոլիս, 1840—1841:
Խմբ. Խաչատուր Ռաֆայէլ: 8րդ. Պղ. Արա-
պեան Արապիցիոյ:

ԱՐԷՆԱՐԱՐ ԱՐԷՐԻՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱՐԻՄԱՆԷՆ
քանի մ'ամիս ետքն, պահելը՝ 1840 շրջմը.
30ին սկսաւ խաչատուր Ռաֆայէլի որ. Ամերիկա
առած էր իւր կրթութիւնն, աշխարհաբար շա-
բաթաթիւնը մը հրատարակել ի կոստ. Պոլիս,
կրուն անուն էր դրած՝ Աղջարար Յիւզանդեան,
Կաթիլն Քաղաքիւն, Բանաբոյն, Ատրաբոյն

Ի Տեա շաղիւս Եւսեփ, 1887. Թ. 12:

— Զբօսիւն՝, Այս լրագրոյ լծաբարն (motto)
էր «Ազգի մը լուսաւորութիւնը գիտութեանն
ու կրթութեանն առաջ կուգայ», Ծառայն էր
միանալ թերթ մը (2 թուղթ). գիրը միջակ,
ազգաբնութիւնը բառական լաւ, տարեկան գինը
100 զուրուշ: Խմբագիրն թէեւ Նշեմանը 2ին
լրագրոյն Յայտարարութիւնն հրատարակած էր
եւ իւր լրագրոյն ծրագիրը նկարած, սակայն ա-
ռաջին թուոյն սկիզբն ալ կը գնէ Ծառայնիւն
մը՝ որուն սկիզբն յառաջ բերելը լեզուն վրայ
գաղափար մը տալու համար:

«Սովորութեան նայելով պէտք էր որ մենք ալ
առջի կազմեանն ըլլալուն՝ յառաջանալով ինքեան մը
սկիզբը, այլ գործերուն մէջ գտնուիմք յառաջանալու
թիւններուն վիճակը տեսնելով՝ (որոնք քիչ մարդիկ էր
կարգան) ու ալ նոյն՝ 2ին յայտարարութիւն մը հրատա-
րակելով... ինչ ուզէր որ սովորութիւնն է ալ ի՞նչ պարագ
տեղը դիտարարութիւնն տանը ու արիւ հարկաւ որ ու
պարագա բանիւն ալ առ աղջարար ետ մենք:» (Ար-
տըր Բեւեռլի, 1840. Թ. 1)

Արտըր Բեւեռլիի բովանդակութիւնն
էր աւելի քաղաքական լրեր, բայց ունէր նաեւ
արուեստական, բարոյական եւ գիտական հա-
տուածներ:

Առաջին թիւն ստուգիւ շատ աւելի հա-
րուստ է նիւթով քան Արշալոյս Արտըրի-
նի առաջին թուերն: Եւ իրար հաջիւ թէ ծնաւ Ար-
տըր Բեւեռլիի, սկսաւ մրցում մը Արշալոյս
Արտըրի-նի հետ՝ իրարու քաղաքական լրերն
ուղղելով: Սակայն Արտըր Բեւեռլիի շատ
շուտ տեղի տուաւ. իւր աշխարհաբար լեզուն
կոստ. Պոլսոյ մէջ ամենեւին ընդունելութիւն
չգտաւ, եւ արդէն 5* թուին՝ անունը նոյն պա-
հելով՝ հայերէն լեզուն փոխեց տաճկերէնի, հե-
տեւեւ իւր բաժանորդաց մեծագոյն մասին

Ի Բաւական հետաքրքրական են նաեւ ողբեր (լր-
տըր) ու իր-տըրտըն բաներուն տեղ գործածած կո-
նի-տըր եւ կոնի-տըր բաներն: